

MANIFEST

om frivillighed i Europa

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE

This manifesto has been published by the European Volunteer Centre, © CEV 2006

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE

MANIFEST

om frivillighed i Europa

Dette manifest er udgivet af **European Volunteer Centre (Centre Européen du Volontariat, CEV)**, et europæisk netværk af p.t. 38 nationale og regionale frivilligcentre, der på forskellig vis repræsenterer tusinde af frivillige på lokalt plan. Målgruppen for manifestet er **europæiske beslutningstagere** i forskellige institutioner og formålet er at vise, **hvorfor frivilligt arbejde gør en forskel, og at foreslå konkrete handlinger**, hvorigennem repræsentanter for EU-institutioner inden for deres områder og kompetencer kan **anerkende, fremme og støtte frivilligt arbejde i Europa**. Det offentlige, virksomhederne og den frivillige sektor må arbejde sammen for at sikre et **”frivillig-venligt” samfund**. Dette manifest viser, **hvordan EU kan bidrage til disse fælles bestræbelser**.

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE

Hvorfor gør frivilligt arbejde en forskel

Frivillighed findes i mange forskellige former i Europa og afspejler forskelligheden i tilgange og traditioner i EU-landene. Imidlertid kan man også finde fælles træk.

Frivilligt arbejde er en aktivitet, som en person foretager:

- ! **af egen fri vilje, efter eget valg og af egen motivation**
- ! **uden henblik på økonomisk vinding (ulønnet)**
- ! **i en organiseret ramme** (organisationer, frivilligcentre, mere eller mindre organiserede grupper)
- ! **med det formål at gavne en anden end den frivillige selv og at gavne samfundet generelt ved at bidrage med almene værdier** (selv om frivilligt arbejde også giver betydelig fordel for den frivillige selv)

Millioner af indbyggere i Europa er aktive i forskellige former for frivilligt arbejde. De seneste tal¹ viser at:

I **England** er **23 millioner frivillige** hvert år, hvilket svarer til en arbejdsindsats af 180.000 fuldtidsansatte. For hver euro, der er givet i offentlig støtte til frivilligt arbejde, yder en frivillig arbejde til en værdi af 30 euro, idet den **økonomiske værdi** af organiseret frivilligt arbejde i England er vurderet til mere end **65 milliarder euro** hvert år eller 7,9% af bruttonationalproduktet.

Belgierne bruger 5 timer hver uge til ulønnede frivillige aktiviteter, hvilket svarer til ca. **200.000 fuldtidsjob**.

I **Frankrig** svarer den tid, der bliver brugt på frivilligt arbejde i foreningerne, til **716.000 fuldtidsjob** i 2002.

I **Polen** var ca. 5,4 millioner indbyggere frivillige i 2004, hvilket svarer til 18,3% af befolkningen. Den skønnede økonomiske værdi af frivilligt arbejde beløber sig til **124 millioner euro**.

I **Tyskland** er **23 millioner** mennesker (36%) involveret i en eller anden form for frivilligt arbejde. 33% af den voksne **irske befolkning** (d.v.s. ca. 1.287.000 mennesker) er frivillige i en eller anden form.

¹ Alle tal stammer fra "Facts & Figures, udarbejdet af CEV – se <http://www.cev.be/facts&figures.htm>

Hvorfor gør frivilligt arbejde en forskel

Frivillighed i al sin mangfoldighed spiller en væsentligt rolle i hele EU:

- Frivillige er engagerede i forskellige slags aktiviteter, f.eks. **uddannelse, socialt arbejde, selvhjælp, kampagner, ledelse, samfunds- og miljøaktiviteter.**
- Frivillighed er et middel til **social inklusion og integration. Det bidrager til et sammenhængende samfund og skaber tillid og solidaritet og dermed social kapital.**
- Frivillighed er en af de måder, hvorpå folk af alle nationaliteter, religioner, socio-økonomisk baggrund og alder kan **bidrage til positive forandringer.**
- **Frivillige bidrager til implementering af EU-politik**, f.eks. social inklusion og udviklingshjælp².
- Frivillighed kan bruges som middel til at fremme et **aktivt og ansvarligt europæisk medborgerskab, som er centralt for europæiske ideer og værdier om demokrati, solidaritet og engagement.**
- **Det er en vigtig kilde til at samle og genskabe** splittede samfund.
- Gennem frivillighed opnår og udøver folk færdigheder inden for ledelse, kommunikation og organisation. De udvider deres sociale netværk og kommer ofte videre til lønnede job. Frivillighed skaber **uformelle og ikke-formaliserede læringsmuligheder** og er derfor et **afgørende redskab til livslang læring inden for EU.**
- Frivilligt **arbejdes økonomiske** værdi og dets andel af ”økonomisk” aktivitet i bruttonationalproduktet er betydelig og bør klart fremgå af nationale statistikker.

- Frivillighed og skabelsen af **innovative partnerskaber** mellem private virksomheder, offentlige myndigheder og frivilligcentre er en måde at videreudvikle ideen om **virksomhedernes sociale ansvar.**
- Frivillighed spiller en vigtig rolle i at finde løsninger på samfundsproblemer. Frivillige hjælper til at forbedre kvantiteten og kvaliteten af sociale ydelser og er med til **kreativt at skabe nye ydelser.** På den måde kan frivillighed bidrage til at skabe **nye beskæftigelsesmuligheder.**
- **Frivilligt arbejde er derfor en vigtig komponent i EU’ strategiske mål om at blive ”den mest konkurrencedygtige og dynamiske økonomi i verden”** som medlemslandene vedtog ved Europarådet i Lissabon i marts 2000.

Imidlertid er frivilligt arbejde ikke gratis, selv om det er ulønnet.

Anerkendelse, støtte og fremme af frivilligt arbejde og netværk er væsentligt for at leve op til de roller, der er nævnt ovenfor. En effektiv frivillig-infrastruktur har brug for støtte fra alle interessenter: civilsamfundet, private virksomheder og offentlige myndigheder på lokalt, nationalt og europæisk plan. EU er uden tvivl en nøgelfaktor i denne henseende og kan på mange forskellige måder bidrage til en mere effektiv frivilligsektor i Europa.

² Ifølge Den Økonomiske og Sociale Kommission i Meddelelse fra Kommissionen om ”Frivillige organisationer og fonde i Europa” (COM(97) 241 endelig), para 2.9

1. Aktivt at støtte og anerkende frivilligt arbejde

Frivilligt arbejde foregår i alle EU's medlemslande, selv om de nationale og regionale traditioner og former for frivillighed varierer betydeligt. Frivillige i Europa har det til fælles, at de ønsker at blive aktivt involveret og bidrage til at løse samfundsproblemer. Der er brug for en fælles bred vision for omfanget og vigtigheden af frivillighed i de forskellige medlemslande i EU og en fælles forståelse for den rolle, de forskellige interessenter har i at støtte og anerkende frivilligt arbejde. Grundig empirisk information vil få en vigtig rolle med hensyn til at sætte frivillighed på dagsorden på EU-plan. EU, nationale regeringer og andre involverede bør opbygge en kapacitet til at monitorere udviklingen af frivilligt arbejde og til at vurdere den værdi, frivilligt arbejde repræsenterer. I denne henseende opfordres EU og nationale regeringer til at implementere FN-håndbogen om non-profit organisationer i de nationale regnskaber og sammen med EUROSTAT gennem etablering af et satellit-regnskab, der giver data om frivilligt arbejde og dets værdi.

EU bør indtænke frivillighed i de forskellige politiske beslutninger, og vi opfordrer EU-institutionerne til aktivt at opsøge

CEV for at få rådgivning og at tage imod de udfordringer, de får fra græsrodsniveau.

Nogle medlemslande organiserer årlige arrangementer (f.eks. Frivilligdag og Frivilliguge) for fremme frivilligheden. FN's internationale frivillighedsår 2001 var en vigtig katalysator for at øge opmærksomheden om frivillighed og skabte en ramme for vigtige mål og resultater, som bidrager til at styrke den globale frivillighedsbevægelse. Det engelske frivilligår 2005 gentager den begivenhed på nationalt plan. EU bør foregå andre med et godt eksempel ved at opfordre de nationale regeringer til at være mere opmærksom på frivilligt arbejde og bør udpege et europæisk år for aktivt medborgerskab gennem frivilligt arbejde.

Man bør være særligt opmærksom på at anerkende de færdigheder og kompetencer, man udvikler gennem ikke-formaliseret og uformel læring. Frivillighedens rolle i strategien for livslang læring bør aktivt anerkendes, og man bør støtte aktiviteter, der har til formål at udvikle systemer til officiel anerkendelse af de uformelle og ikke-formaliserede muligheder for læring.

Vi opfordrer EU-institutionerne³ til...

1. Aktivt at anerkende og støtte frivilligt arbejde ligeværdigt i EU-politik og sikre, at EU-politik er frivillig-venlig og giver den enkelte mulighed for at involvere sig i frivilligt arbejde;
2. Fortsætte de særlige frivillig-programmer, som er målrettet unge, og udvikle lignende programmer for andre grupper (f.eks. ældre og handicappede). Vi anerkender værdien af EU's ungdomsprogram, men er overbevist om, at EU's frivilligprogrammer bør være mere integrerende og tilgængelige for alle aldre;
3. Anerkende den rolle frivilligt arbejde har for en politik om aktiv alderdom. I lyset af det aldrende samfund og en ny balance mellem generationerne er det væsentligt at støtte og fremme muligheder for, at ældre kan deltage i samfundet;
4. Anerkende frivillighedens rolle i at fremhjelpe aktivt europæisk medborgerskab og indrette EU-programmer efter det. Frivillige på lokalt og regionalt niveau er aktive indbyggere, der er engagerede i de europæiske værdier, og de kan spille en særdeles vigtig rolle i at fremme europæiske værdier, hvis der tilføjes en europæisk dimension til deres aktiviteter;
5. Inkludere støtte til frivilligt arbejde i politik for international udviklingshjælp, især med henblik at opnå FN's millenium-udviklingsmål;
6. Anerkende den betydningsfulde effekt frivillighed har for integration og empowerment af traditionelt socialt udsatte grupper, f.eks. indvandrere, og undersøge, hvordan man kan støtte aktiviteter, der vil føre til bedre forståelse af rollen og effekten af frivillig indsats i integration af disse grupper;
7. Anerkende frivillighedens rolle i at udvikle færdigheder og kompetencer, der er brug for i et vidensbaseret samfund og i at bidrage til forbedre muligheden for beskæftigelse;
8. Anerkende behovet for en bedre forståelse for den frivillige sektor i EU og behovet for en europæisk komparativ undersøgelse for at opnå data om frivillighed, dets omfang og karakteristika på europæisk plan;

³ Kan i nogle tilfælde også støttes af Europarådet

CEV opfordrer EU-institutionerne³ til...

9. Medtage alternative økonomiske indikatorer i EUROSTAT's statistikker, som synliggør nonprofit-sektoren og især frivilligt arbejdes bidrag til de nationale økonomier;
10. Anerkende det frivillige arbejde i europæiske programmer og projekter som en reel samfundsinvestering;
11. Støtte certificeringsplaner for frivillige med det formål at anerkende udviklingen af kompetencer gennem frivilligt arbejde i medlemslandenes uddannelsessystemer og udvikle en europæisk ramme for godkendelse af uformel og ikke-formaliseret læring, som bygger på fælles principper der allerede er vedtaget af Uddannelse, Ungdom og Kulturrådet⁴ og støtte indstiftelse af en europæisk pris for frivillige;
12. Støtte den internationale frivillighedsdag (5. december) og udpege et europæisk år for aktivt medborgerskab gennem frivillighed.

2. Støtte og fremme frivilligt arbejde

I mange lande er den offentlige og den private sektor sammen i gang med at undersøge måder at fremme og støtte frivilligt arbejde gennem politikudvikling og implementering af lovgivning. Disse bestræbelser indebærer, at man gør sig klart, hvilken lovgivning der er nødvendig, at man tydeliggør de forskellige parters respektive roller og afsætter den nødvendige økonomiske støtte. I de seneste år er den private sektor blevet mere aktiv på frivilligområdet og har gjort det muligt for ansatte at blive frivillige og fjernet forhindringer for deltagelse i frivilligt arbejde.

Behovet for et fundament til at støtte frivillige, frivilligt arbejde og frivillighed er

almindeligt anerkendt. Et sådant fundament bør omfatte en rammelovgivning for frivillighed, som EU kunne understøtte ved at udvikle fælles standarder. Undersøgelser viser en stor forskellighed i EU's medlemslande med hensyn til definitioner, lovgivning og forståelse af "frivilligt arbejde". Og ikke alle medlemslande har nationale frivilligcentre og institutioner, der kan tilbyde støtte for frivilligt arbejde i almindelighed. Endnu færre lande har et fundament, der er nødvendig for at støtte frivilligt arbejde på lokalt plan.

På europæisk plan er der i øjeblikket ingen midler målrettet en europæisk infrastruktur

til støtte for frivilligt arbejde. En europæisk struktur er nødvendig for at udveksle information og "good practice", opbygge kapacitet, bidrage til en fælles forståelse af den frivillige sektor i Europa, kanalisere informatio-

ner mellem nationalt niveau, græsrodsniveau og EU og give de frivillige et talerør inden for EU - og tilføje en europæisk dimension til de frivilliges utallige aktiviteter i Europa.

Vi opfordrer EU's institutioner⁵ til...

13. At udgive en hvidbog om frivilligt arbejde og aktivt medborgerskab for at understrege deres sammenhæng og give et overblik over omfang og vigtighed af frivilligt arbejde i Europa. Dette ville bidrage til udviklingen af en samfundsstrategi, der opfordrer til samarbejde mellem medlemslandene og associerede lande om at fremme og styrke frivillighed og bør bygge på Kommission Kommunikation COM (1997) 241;
14. Anspore nationale regeringer til at formulere en national frivilligpolitik, til at skabe det frivillig-fundament, der er nødvendigt for implementering og til at skaffe en lovgivningsmæssig ramme⁶ for frivillige arbejde, f.eks. ved at foreslå europæiske standarder;
15. Sætte særlig fokus på udviklingen af frivilligt arbejde i landene i Central- og Østeuropa, både i medlemslande og kandidatlande for støtte deres arbejde med at konsolidere deres nyetablerede demokratier;
16. Afsætte ressourcer til en Europæisk Frivilligcenter Udviklingsfond (inklusive tilsvarende fonde for nationale regeringer) med det formål at udvikle et fundament til at støtte og fremme frivilligt arbejde;
17. Aktivt at støtte yderligere udvidelse af private virksomheders samfundsengagement og private virksomheders frivilligindsats inden for rammerne af den europæiske debat om virksomhedernes sociale ansvar. EU-landene kan opfordres til at give skattelettelser til virksomheder, der støtter ansattes frivillige arbejde.

³ Kan i nogle tilfælde støttes af Europarådet

⁴ Dette følger de anbefalinger, som blev udtrykt i FN's generalforsamlingsresolution om støtte til frivillighed (2001) og den efterfølgende generalforsamlingsresolution om frivillighedsåret A/57/L.8 af 26. november 2002

⁴ Uddannelses, Ungdoms- og Kulturrådet, 27.-28. maj 2004

3. Aktivt støtte netværk

Der skal stadig gøres meget arbejde for yderligere at styrke basis for frivillighed på alle niveauer (lokalt, nationalt og europæisk) især med hensyn til at give de frivillige organisationer i Europa stemme. Institutionerne

i EU bør anerkende den afgørende rolle, som netværk som f.eks. CEV spiller med hensyn til at formidle EU-dagsordenen til græsrodsniveauet.

Vi opfordrer institutionerne i EU⁷ til...

18. At etablere arbejdsgrupper og kontakter til Europakommissionen og Europaparlamentet, som arbejder med frivillighedens ligeværdige natur inden for EU's politik;
19. At fremme udvekslingen af ideer og viden om frivillighed i EU-landene for at fremme en fælles vision og en fælles strategi;
20. At sætte særligt fokus på frivilligt arbejdes rolle i Open Methods Coordination inden for områderne beskæftigelse, sociale ydelser og uddannelse;
21. At støtte den europæiske udveksling af informationer om gode (og dårlige) fremgangsmåder gennem netværk som CEV og aktivt engagere sig i disse netværk i forbindelse med råd-givning vedrørende aktivt medborgerskab;
22. Fortsat aktivt at opmuntre og støtte samarbejde mellem private virksomheder og frivillige ved at involvere organisationer på EU-niveau;
23. Parlamentsmedlemmer bør engagere sig i deres nationale organisationer, som repræsenterer frivillige i deres valgkredse og have ekspertise om den frivillige sektor i deres land.

CEV opfordrer Europaparlamentet, medlemmer af Europakommissionen, repræsentanter for Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og andre institutioner såvel som CEV's medlemsorganisationer og alle interesserede i at støtte en yderligere udvikling af frivilligt arbejde i Europa:

...

Prioritere anerkendelse, støtte, fremme og promovning af frivilligt arbejde.

...

Sende CEV manifestet om frivilligt arbejde i Europa til relevante interessenter, især nationale ministre.

...

Sende CEV manifestet om frivilligt arbejde i Europa til lokale delegationer af Europakommissionen.

...

Sende CEV manifestet om frivilligt arbejde i Europa til andre organisationer og virksomheder, som kunne være interesseret i at støtte og fremme frivillige aktiviteter i Europa.

...

Blive aktivt involveret i informations- og opmærksomhedsskabende kampagner om den uvurderlige indsats, frivillige gør for enkeltpersoner og samfundet og også understrege behovet for styrke samarbejdsrelationer mellem frivillige og professionelle.

⁷ Kan i nogle tilfælde støttes af Europarådet

CEV glæder sig over følgende dokumenter og offentlige aktiviteter i EU og på nationalt plan:

■ Resolution om frivillighed, Europaparlamentet 1983, som:

- Anerkendte at frivilligt arbejde er af almen interesse og at udviklingen af et passende grundlag er væsentlig for at skabe effektiv politik vedrørende frivillighed.
- Opfordrede Europakommissionen til at være systematisk opmærksom på frivilligt arbejde.
- Efterlyste en europæisk "lov om frivilligt arbejde" vedrørende godtgørelse af udgifter og social forsikring af frivillige.

■ Deklaration 38 om frivillige service-aktiviteter, i forbindelse med vedtagelse i Amsterdam-aftalen, 1999, som:

- Anerkendte det vigtige bidrag frivillige service aktiviteter/frivilligt socialt arbejde yder til at udvikle social solidaritet
- Udtrykte, at EU vil fremme den europæiske dimension i frivillige organisationer med særlig vægt på udveksling af informationer og erfaringer såvel som deltagelse af unge og ældre i frivilligt arbejde

■ Meddelelse fra EU-kommissionen om Fremme af frivillige organisationers og fondes rolle, 1997, COM (1997) 241 som:

- Anerkendte den politiske, økonomiske og sociale betydning af frivilligt arbejde i "at udvikle et sammenhængende og inkluderende europæisk samfund baseret på aktivt medborgerskab"

■ FN's internationale frivillighedsår 2001

- FN's generalforsamlings resolution 56/38 af 5. december 2001 og FN's opfølgende generalforsamlingsresolution A/57/L.8 af 26. november 2002, hvor det blev anerkendt, at:
 - Frivilligt arbejde gør det muligt for borgere at spille en rolle i den demokratiske proces
 - Frivilligt arbejde gavner den enkelte frivillige, folk uden for den nærmeste familie, lokalsamfund og samfundet generelt
 - Frivillighed bidrager til social inklusion
 - Frivillighed betyder livslang læring og større mulighed for beskæftigelse
 - Frivillighed er et samlende tema, der skaber samarbejde på tværs af sektorer
 - Den økonomiske værdi af frivilligt arbejde er betydelig

■ Eurofestation, Maastricht 2004, det europæiske Roadmap

- Denne konference var organiseret af Association of Netherlands Municipalities (VNC) og CIVIQ, det hollandske frivilligcenter og præsenterede et fælles europæisk Roadmap frem til 2010 for EU, medlemslande, (multi)nationale virksomheder, nationale frivilligcentre, frivillige organisationer og andre. Dette Roadmap til 2010 er tænkt som et værktøj med stor indflydelse på den yderligere politikudvikling, arrangementer og aktiviteter i Europa med temaet frivillighed.

■ Frivillighedsåret 2005 i England som havde til formål at:

- Øge antallet af frivillige især personer fra marginaliserede grupper og unge, give større profil til det arbejde, frivillige gør i hele landet, og belønne frivillige for deres bidrag til samfundet.

The European Volunteer Centre, CEV

Det europæiske frivilligcenter (CEV) er en europæisk paraplyorganisation af p.t 38 nationale og regionale frivilligcentre i Europa, som arbejder sammen for at støtte og fremme frivilligt arbejde

CEV videregiver medlemsorganisationernes fælles prioriteringer og bekymringer til EU-institutioner. CEV er også et centralt forum for udveksling af politik, erfaringer og informationer om frivillighed. CEV støtter netværk mellem medlemsorganisationerne og organiserer konferencer, seminarer, workshops og andre aktiviteter, f.eks. undersøgelser.

Medlemmerne af CEV repræsenterer tusindvis af frivillige organisationer, foreninger og andre frivillige samfundsgrupper på lokalt, regionalt og nationalt plan. Sammen arbejder vi for at:

- ! Være et effektivt talerør for frivillighed i Europa.
- ! Styrke infrastrukturen for frivillighed i landene i Europa.
- ! Fremme frivilligheden og gøre den mere effektiv.

CEV's aktiviteter omfatter:

- ! Fremme frivillighed over for befolkningen i almindelig, medie-, virksomhederne og politikere.
- ! Politikudvikling og forskning.
- ! Forsvar/lobbyisme over for EU-institutionerne.
- ! Støtte eksisterende nationale, regionale og lokale frivilligcentre i Europa.
- ! Støtte udviklingen af nye frivilligcentre.
- ! Styrke netværk mellem frivilligcentre og andre frivillige organisationer i Europa.
- ! Støtte organisationer, der arbejder med innovation og som ønsker at implementere good practice i deres engagement af frivillige.
- ! Opbygge kapacitet i organisationerne med CEV medlemskab.

EUROPEAN VOLUNTEER CENTRE

European Volunteer Centre | Centre Européen du Volontariat | CEV

Rue de la Science 10 | B-1000 Brussels | Tel: (+32) 2 511 75 01 | Fax: (+32) 2 514 59 89 | cev@cev.be | <http://www.cev.be/>

Images on the cover kindly provided by ProVobis National Volunteer Centre, Romania;
Volunteering England Image Bank (Annabelle Dalby, Chalky Whyte, BTCV);
OSMIJEH Association for Psychosocial Help & Development of Voluntary Work, Bosnia Herzegovina.
Layout by Michael Behleit, Berlin.

European Volunteer Centre | Centre Européen du Volontariat | CEV

Rue de la Science 10 | B-1000 Brussels | Tel: (+32) 2 511 75 01 | Fax: (+32) 2 514 59 89 | cev@cev.be | <http://www.cev.be/>